

НОВИТЕ ПРАВИТЕЛСТВА В ЛАТИНСКА АМЕРИКА И ТЯХНАТА РОЛЯ НА МЕЖДУНАРОДНАТА СЦЕНА

Ивац Владайчев¹

УВОД

През последното десетилетие в Латинска Америка в противовес на неолибералните правителства се увеличи броя на левите правителства. Необходимо е да се отбележи, че е налице и една цикличност в смяната на правителствата неолиберални и леви. Страни с отявлена лява ориентация, като Бразилия, Венецуела, Чили, Еквадор, Уругвай, Аржентина, Никарагуа и Боливия показват, че има различия в модела на управление. Това дава основание за дебати относно разликите между тях и какви са предполагаемите заплахи от по-радикалните правителства и каква е тяхната роля на международната сцена. Особено на такива като популисткия режим във Венецуела, предизвикващи песимистични прогнози за развитието на Латинска Америка.

Радикалният популизъм на по-крайните леви правителства ерозира демократичния прогрес, ограничава правата на индивида и словото. Такива правителства спонсорират тероризма и наркотрафика и използват в своята пропагандна риторика демагогия, анти-американизъм и проповядват индиански национализъм. Не бива да се забравя, също така, сериозните различия между отделните леви и националистически правителства в отношението им към САЩ, ЕС и други световни сили и разширяването на пазарната демокрация. Част от тях е един от световните лидери по темпове на икономически ръст – Бразилия, чиито ляв модел гарантира стабилност и динамично развитие на страната.

Можем да охарактеризираме два модела на ляво управление: единият е модерен и отворен, реформаторски и интернационален, а другият роден от традицията на латиноамериканския популизъм е националистичен, реакционистки и консервативен, които е пагубен за региона. От първият пазарно-ориентиран и социалдемократически, възникват лидерите на традиционните леви партии в Бразилия,

¹ Министерство на външните работи на Р. България.

Чили, и Уругвай. Вторият модел на популисткото ляво се отнася до лидери като Уго Чавес от Венецуела, Ево Моралес от Боливия, Рафаел Кореа от Еквадор и Нестор Кирхнер (до известна степен и на неговата наследничка - съпругата му Кристина Фернандес) от Аржентина. Тази група от лидери са по-заинтересовани от увеличаване на мощта си и противопоставяне на Съединените щати, отколкото в разработването на успешна политика за социално и икономическо развитие на страните към които принадлежат. Не бива обаче, особено от ЕС, да се изпада в демонизиране или своеобразно „поставяне под карантина“ на радикалните леви или популистки правителства, а е необходимо да се разглеждат по метода на анализ в търсене на сходства и различия, както и в контекста на влиянието им на международната сцена.

Трябва да се подхожда аналитично и към усилията, които полагат както левите реформаторски така и левите радикални правителства за намаляване на бедността, развитието на социални програми, отношението им към най-бедните слоеве в обществото, при дългосрочното осигуряване на минимални социални потребности на своите граждани.

Необходимо е да бъдат разгледани и някои акценти и тенденции в региона като същевременно се обърне внимание на развитието на всяка страна и ролята на регионалната енергийна политика и свързаните с нея отрасли, както и на влиянието на енергийните компании на САЩ в Латинска Америка. Чавес е повел страните от региона по пътя на ресурсната интеграция с няколко инициативи, сред които и споразумения с Аржентина, Боливия, Бразилия за създаването на съвместни предприятия. Уго Чавес и Кореа на Еквадор наложиха по-голям държавен контрол и достъп до петрола и приходите от петрол, а Ево Моралес направи същото с природния газ на Боливия.

Също така трябва да се направи оценка на търговската политика, включително и тази на търговският блок МЕРКОСУР, който въпреки скорошните постижения все още е разяждан от конфликти между страните-участници. Необходимо да се анализира и политиката на Боливарска алтернатива (ALBA), създадена като споразумение за увеличаване на търговско-икономическата интеграция, политическа солидарност и независимостта на страните-членки от влиянието на САЩ и неговата ролята на латиноамериканския пазар. Без подкрепата на неолиберална Бразилия за новия икономически модел за региона, обаче, перспективите за ALBA остават несигурни.

В анализа не може да не бъде засегнат и въпросът за национализма. Припокриване на разширяващото се желание за национална независимост и анти-американски настроения е характерно за по-радикалните леви правителства.

Язвителността на Чавес срещу Съединените щати е пословична, но и Корея също не остава по-назад в своята политическа риторика, който казва, че "да се сравни Буш с дявола е престъпление срещу самия дявол", а Моралес се отнася към Зоната за свободна търговия на Америките - МЕРКОСУР, като "споразумение за легализиране на колонизацията на Америка". Обаче нито бившият президент на Чили Мишел Бачелет с ляво-центриското си коалиционно правителство, нито Лула, президента на Бразилия с по-умереното си ляво управление изпитват интерес да се конфронтират с Вашингтон по линия на свободната търговия.

ПЕРСПЕКТИВИ НА ЛЕВИЯ МОДЕЛ НА УПРАВЛЕНИЕ

В Латинска Америка 2006-та бе изборна година. В общо 12 държави от региона са проведени президентски или парламентарни избори, които в повечето случаи приключват с успех на левицата. В политическо отношение Латинска Америка е оцветена в червено. И въпреки това не може и да става дума за наличието на единна латиноамериканска левица.

Повечето латиноамерикански държави са управлявани от леви политически сили, които обаче в след края на Студената война отдавна вече не са политически сателити на Москва или Пекин. Те са по-скоро израз на широко разпространеното в Латинска Америка социално и политическо недоволство на мнозинството от населението. Въпреки че ситуацията в отделните латиноамерикански държави е принципно сходна, не може и да става дума за наличието на единна латиноамериканска левица или единна лява идеология.

В отделните латиноамерикански държави става по-скоро дума за социални движения, партии, групировки на левия политически лагер, които обаче нямат сходни политически цели. Тези политически групировки нямат и обща история. Управляващите в Чили социалисти, както и коалиционният им партньор - християндемократите са със стогодишна традиция на народна партия.

За разлика от управляващата в Уругвай левица, която начело с президента Табаре Васкес е за първи път в историята на страната в ролята на управляваща сила, което дава още един пример за разнородната характеристика на левите политически сили в Латинска Америка.

Във Венецуела управляващия Уго Чавес заради военното си минало може да се каже, че не е чист представител на политическа партия. Друг такъв пример намираме в

Боливия, където президентът Ево Моралес е представител на синдикатите, които успя да дойде на власт след като мобилизира социалните движения в страната и по скоро привлече гласовете на индианците и производителите на кока - „кокалеросите”.

Разнородни са не само структурите и корените на управляващите в Латинска Америка леви сили, но и политическата им идеология, която в някои латиноамерикански държави е тъмно червена, в други светло розова, като например умереното политическо ръководство в Чили, Аржентина, Бразилия и Уругвай.

От друга страна в Латинска Америка има и левица, която е радикална, дори популистка. Пример за това са Уго Чавес във Венецуела и Ево Моралес в Боливия. Представители на радикалната левица в Латинска Америка са също президентът на Еквадор Рафаел Кореа и някогашният революционен лидер в Никарагуа Даниел Ортега, който след четири поредни опита през ноември 2006 г. спечели президентските избори благодарение на проведена по негова инициатива конституционна реформа, позволила му да се изкачи на президентския пост с подкрепата на едва 35 процента от избирателите.

Едно от основните предизвикателства за правителствата в латиноамериканските държави е премахването на социалното неравенство. Краят на ерата на военните диктатури не донесе положителни промени в това отношение. През 90-те години на миналия век новите демократични правителства на латиноамериканските държави се споразумяха да съблюдават така наречения Вашингтонски консенсус, който изисква въвеждане на неолиберална политика на приватизацията, намаляване на обществените разходи и дерегулиране на пазарите като средство за борба с бедността. Предложените от Международния валутен фонд и от Световната банка решения не бяха обаче приложени на практика. От общо 550 милиона латиноамериканци 220 милиона се смятат за бедни, над 100 милиона от тях разполагат с по-малко от един долар на ден.

Латинска Америка е на първо място в света по отношение на неравното разпределение на доходите. Проблемите в Латинска Америка не могат да бъдат решени единствено чрез мерки за борба с бедността. Например да вземем развитието в някои латиноамерикански държави, където въпреки значително намаляване на бедността, както в Чили намалена на половина, но социалното неравенство си остана значително високо.

Национализма на левите правителства в Латинска Америка е предизвикателство за САЩ и американския тип капитализъм. Той е в противовес на постигане на

разбирателство с Вашингтон, представляващо неразделна част от икономическото укрепване в региона. Мотото по пътя към политическа интеграция на левите правителства от региона често се съпровожда от усилията да отхвърлят влиянието на Вашингтон и да изградят различен икономически модел. Умерените леви правителства отхвърлят тези усилия като безнадеждно връщане към кубинската революция.

Като представител на многобройното индианско племе аймара, Ево Моралес, който на практика е първият президент-индианец в Латинска Америка, лансира идеята за смяна на целия, формирал се в продължение на столетия в региона, традиционен политически елит. Той обяви „началото на нова ера в боливийската история“, която ще се характеризира с равноправие, социална справедливост и мир, защото „съзнанието на боливийския народ вече се пробуди“ и е дошло времето на масовите „социални движения и обединения на коренните народи – индианците, работниците, интелигенцията и прогресивните бизнесмени“.

Всъщност, мнозинството от населението на Боливия са именно индианците и метисите – над 80% от жителите и, докато белите (най-вече от испански произход) са само 14%. В същото време, въпреки числеността си, доскоро индианците на практика не участваха в държавното управление. Впрочем, сходна е ситуацията и в почти всички южноамерикански страни (където все още има компактни маси индианци, разбира се). С избирането на президента от индианското племе аймара Моралес, Боливия (а заедно с нея и целия субконтинент) преживява своеобразна мирна революция. За първи път висшият държавен пост се заема от представител на аборигенното население – „от името на индианското мнозинство, бедните и унижените, миньорите и селяните“.

Тоест, събитията в Боливия изглежда очертават нов разлом в латиноамериканските общества. Някъде той се вижда по-ясно, другаде - по-слабо. Очевидно е обаче, че в региона цари разочарование от стария елит, представляван, по правило, от потомците на испанците и креолите. И това недоволство зрее отдавна. Хората са недоволни най-вече от корупцията сред управляващите и неспособността им да измъкнат страните си от икономическата криза.

Регионалният подход на изследване на левите правителства в Латинска Америка е не само благоприятен, но е от решаващо значение, като се има предвид уязвимостта на националните алтернативи срещу огромното влияние на силите на глобалния капитализъм. Необходимо е да се проследи въпроса за това как антикапиталистическите структури може да се развиват без транснационални рамки, като социални движения, икономически мерки, политически организации и като

подкрепа за радикална трансформация в отделни страни с тях е важен и въпроса за състоянието на обикновените хора и инициативите за осигуряването на социално-икономическите трансформация. Много латиноамерикански правителства виждат бъдещето на страните си в "отдръпването им" от глобалния пазар и поставяне на акцента върху реализирането на специфичен модел на регионално развитие. Тоест, невъзможността да се превърнат в глобални партньори днес, ги кара да опитат да се развиват и стабилизируют първо като регионални партньори.

Регионалното обединение дава шанс за стабилизиране на икономическите им показатели. Това обаче ще означава известно забавяне на процеса на глобализация в региона. В този смисъл, големият въпрос пред латиноамериканските държави е, дали глобалните партньори, гонещи своите свръхпечалби, ще позволят подобно ограничаване на ресурсите, които вероятно отдавна са планирани в стратегиите им.

ВИДОВЕ И ЦЕЛИ НА НОВИТЕ ПРАВИТЕЛСТВА В ЛАТИНСКА АМЕРИКА

Разглеждане на разликите на левите правителства в национален и наднационален контекст, дава още един тласък на анализа напред и насочва вниманието към различните им стратегии за развитие: неолибералния модел на интеграция в световната икономика без промени в класово-имуществвени отношения прилаган от Аржентина, Бразилия, Чили, Уругвай, в противовес на потенциално по-радикалния антикапиталистически модел на Боливия, Еквадор и Венецуела. Прогресивните промени в Латинска Америка би трябвало да бъдат разглеждани в контекста на по-критичен анализ на алтернативни парадигми и техните последици.

Категориите "социалдемократически" и "популистки", могат да бъдат разгледани като умерени и радикални режими. Това ни позволява да постигнем по-нюансиран подход, както в случая на Аржентина, където увеличаването на заетостта и други мерки свързани с подпомагане на социалнослабите, са подкопани от нарастващата инфлация и приоритизиране погасяването на външния дълг. Забелязва се едно своеобразно възраждането на перонисткият клиентелизъм. Същевременно забелязваме в правителството Нестор Киршнер ентузиазъм за "различна и нова култура на работническата класа."

Трябва да се вземе под внимание вътрешната социална политическа динамика на умерено левите страни на фона на техните търговски и енергийни политики. Държави, като Чили и Бразилия са иновативни, плавно извършват реформи и

демократични промени. В Бразилия, например много програми са насочени да субсидират бедните и да се стимулира потреблението, като „Bolsa Família”. Те се финансират от данъците на средната класа и работническия сектор, докато финансирането на социалните програми в Аржентина се извършва от богатите слоеве в обществото и собствениците на едрия капитал.

Същото не може да се каже за Венецуела, Еквадор и Боливия, където правителствата водят политика на народната власт и преразпределение на ресурсите. Чавесовият "социализъм на 21-ви век" е неясна смесица от социализъм и популизъм: кооперативна собственост на работниците, национализация на ключови предприятия и демократично участие на общностни съвети, като алтернативен източник на властта отдолу. Режима на Чавес е "популистки" и заради склонността му към авторитарност във властта левият му модел на управление в своят зародиш и същност може да се окачестви като популистки авторитаризъм.

Една от песимистичните прогнози за Латинска Америка е че региона ще остане задълго в периферията на глобализационните процеси. Реалността и сега е силно разочароваща. Докато глобализацията е произвела предимства за Азия, Африка и Тихоокеанския басейн (дори без да се споменава Европа и Северна Америка), 80 % от населението в Латинска Америка не се ползват със същите предимства. Само 20 % от населението в действителност е облагодетелствано от Международния валутен фонд, Световната банка и другите икономически инструменти. Принципът на Парето (т.е., 80 % от резултатите идват от 20 процента от причините) е особено приложим в Латинска Америка. Почти половината от хората в този регион живеят с по-малко от два долара на ден. Тази грубата действителност поражда въпроса за социалната справедливост, политиката като обществена услуга, както и разпределението на богатството като цяло. Бедността, потисничество и несправедливост са всекидневие за повечето хора. Тези фактори са основата за развитие на терористични групировки, финансирани от производството на наркотици – друг основен проблем в Латинска Америка.

САЩ харчи милиони долари за военни технологии и дипломатически потенциал във войната си срещу наркотиците. Но вместо пряко да въздействат за ограничаване консумация на кокаин в САЩ, правителството организира удари, често с ненужна сила, срещу фермерите производители на кока. Основният проблем с налагането на сила е, че коката е традиционно отглеждана в региона на Андите в продължение на хиляди години. В рамките на този период тя се превръща в ритуален елемент от традициите, бита, културата, както и неразделна част от всекидневния живот на хората в региона. Убеждението, че ако САЩ унищожи полета с кока в региона на Андите, ще се реши

проблема с трафика на кокаина е напълно погрешно. Този подход се счита от местното население за атака на латиноамериканските традиции. Пример за това е предизвиканото ожесточени дискусии решение на Ево Моралес да узакони правото на боливийските индианци да отглеждат и използват за промишлени цели коката, която традиционно се смята от тях за «свещено растение». Според президента, държавата трябва да има право да определя сама своите национални интереси, включително и политиката спрямо коката.

Влиянието на „Новата левица“ в геополитическото въздействие в региона е също голямо. В оценката ни на латиноамериканската политика е необходимо да се прави разлика между традиционните леви правителства и „Новата левица“. През последното десетилетие традиционните леви правителства в Чили, Бразилия, Уругвай и Перу повече или по-малко са установени работещи социални демокрации, които насърчават етническите малцинствени права, свободен пазар, консервативна парична политика, както и по-позитивни отношения с Европейския съюз и Съединените щати.

Към представителите на „Новата левица“ можем да причислим Венецуела, Боливия, Еквадор и Никарагуа. Представявана от Уго Чавес тя е олицетворение на латиноамериканския популизъм, възплачваща идеология, демагогски аргументация, политически импровизация, национализъм и анти-американизъм (въпреки, че това отношението се е наблюдавало и от двете страни на политическия спектър).

Анти-американизъм често се цитира като една от основни причини позволили на Китай да извърши пробив в Латинска Америка, въпреки че на историческо или регионално ниво не е свързан региона. За разлика от САЩ, Китай не поставят условия за отпускане на материална помощ, като подобряване на човешките права, борбата с нарко-производителите, защита на интересите на търговията и инвестициите на Северна Америка.

Китай, от друга страна, предлага огромен пазар, който поглъща милиони тонове суровини всяка година. В замяна на ползи от минодобивния сектор, Китай предлага технологии, изгодни финансови заеми, както и нови технологии и ноу-хао. Моделът на икономически растеж на Китай се поставя в противовес на начина по който се развиват Съединените щати. Фактът е че по-голямата част от новите псевдо-леви лидери възприемат Китай, не само като мощен съюзник, но и като водеща световна сила.

ЛАТИНСКА АМЕРИКА НА МЕЖДУНАРОДНАТА СЦЕНА

Европейският съюз е необходимо да фокусира политическото си внимание над Латинска Америка поради няколко причини, но най-вече заради стратегическото си положение и значението на тази част от света. В тази връзка е наложителна правилната оценка на реалностите.

През май 2008 г., в Лима, се проведе петата редовна среща на високо равнище между ЕС и Латинска Америка (на нея България беше представена от президента Георги Първанов), на която бяха обсъдени редица екологични и енергийни проблеми, но основната тема бе стратегическото икономическо партньорство между двата региона. Бурно развиващата се, богата на ресурси Латинска Америка и европейските икономически гиганти очевидно са заинтересовани един от друг. Наистина, сегашният т.нар. „социалистически пояс“ в Латинска Америка не притежава параметрите на сериозна геополитическа сила, но разширяването му, съпроводено от продължаващата ерозия на проамериканските режими на континента, вече представлява реална заплаха за мощта на САЩ.

Европейският съюз и Съединените щати споделят утопична визия на благоденствие, справедливост и демокрация за Латинска Америка. Във връзка с тази визия, правителството на Джордж У. Буш също отстояваше принципите за реформа на свободния пазар, като насърчаваше десните и дясноцентричните правителства да подкрепят проамериканските настроения и глобалната политика на Съединените щати. Всичко това обаче, не е проблем на Европа. Американците действително опитват да се намесват (и се намесват) в латиноамериканските проблеми. ЕС обаче няма конкретни геополитически амбиции в региона. Което означава, че Брюксел няма да съобразява икономическата и търговската си политика в Латинска Америка със стремежа на САЩ да ерозират позициите на един или друг враждебно настроен към тях местен режим.

В контраст на северноамериканската политика, Европейският съюз насърчава даването на независими становища относно глобалната политика, влиянието на държавата в икономиката, той е про-латиноамериканската политика основаваща се на базата на широк идеологически спектър, както и толерантност към анти-американските и про-американски настроения. Истината е, че европейците не се опасяват особено от ръста на социалистическите тенденции в региона и причината е, че латиноамериканският „социализъм“ има по-скоро геополитически измерения и те касаят Съединените щати, а не ЕС. Европейската визия е доста по-близо до идеите, които прегръща новата администрация на президента Обама. САЩ критикува Уго Чавес за

стимулиране и разпространение на анти-американски настроения, Европа го отхвърля за авторитарният му политически подход. Докато Съединените щати и Европейския съюз пренебрегват Латинска Америка, подценяват проблемите в региона, както и несъздават условия за помощ, Централна и Южна Америка ще отговори на търсенето на авторитарни лидери като Чавес и Фидел Кастро.

Много неща зависят и от това, доколко успешно латиноамериканците ще съумеят да използват съществуващите противоречия в глобалния геополитически триъгълник САЩ – ЕС – Китай. Защото и ЕС, и Китай преследват собствени цели в региона и те далеч не винаги съвпадат с американските. Така, САЩ се стремят, на първо място, да изолират и ерозират комунистическия режим в Куба, като и ляво-националистическите правителства във Венецуела, Боливия и Еквадор. Китай, напротив, инвестира големи суми в тези страни и не може безучастно да наблюдава, как парите му рискуват да отидат на вятъра, заради интригите на Вашингтон. Така че битката за Латинска Америка не само продължава, но и тепърва ще се разраства, придобивайки наистина глобални измерения.

През следващите години влиянието на САЩ в Латинска Америка ще продължи да бъде ерозирано с укрепването на дипломатическите, икономическите и военните връзки с Китай, Русия и Иран, които усилено развиват няколко ключови държави от региона. Латиноамериканските страни развиват тясно сътрудничество и с други световни силови центрове. Важен индикатор в това отношение е провеждането на редовни срещи между латиноамериканските правителствени и държавни ръководители и тези от ЕС и арабския свят, както и постигнатите споразумения за свободна търговия. Общият стремеж към геополитическо противопоставяне на САЩ създава основа за партньорство на някои латиноамерикански държави с Китай и мюсюлманския свят. Това най-ясно си личи в политиката на венецуелския президент Чавес, опитващ се да формира стратегически съюз с Китай и Иран на базата на общите антиамерикански настроения и китайския интерес към доставките на венецуелски петрол.

Необходимо е да се има в предвид така характерната в Латинска Америка цикличност в смяната на правителствата. Така, антиимпериалистическите режими, обикновено биват заменяни (нерядко с военни преврати) от диктатури, работещи съвместно с чуждестранните монополи и т.нар. компрадорски капитал. На свой ред, тези режими стават жертви на бунтове и революции, с което спиралата отново се завърта.

Разбира се, наличието на подобна цикличност означава, че и проамериканските режими в региона не са застраховани от същата участ. Истината обаче е, че през последните десетилетия държавите от южната част на Южна Америка, както и Мексико, са на път да се измъкнат от този порочен кръг. Състоянието на техните икономики и промените в социалната им структура дават основание да се твърди, че в тях се очертава продължителна стабилизация на демократичните режими, които, по правило, не са склонни към конфронтация със САЩ.

Поляризацията на богатството и бедността и концентрацията на световните капитали в името на глобалните печалби, принуждава милиони латиноамериканци да се обединяват в името на своята обща (пък макар и малко утопична) цел: победата над бедността.

В същото време, опасенията, че те могат да повторят съветския модел не са основателни, защото условията в Латинска Америка са коренно различни, а и съществуващите ТНК, превърнали се в интегрална част от местните икономики, ограничават възможностите за тотална национализация. В крайна сметка, ако латиноамериканските държави трябва да изживеят „своя социализъм“, докато преоткрият възможностите си да преосмислят националните, регионалните и глобалните процеси, очевидно такава е тяхната съдба, техният исторически опит

Очевидно, след редица неособено успешни експерименти, смяна на правителства и партии, коренните жители на Латинска Америка все повече залагат на „своите хора“, измежду по-влиятелните в обществото индианци. Затова и венецуелският президент Уго Чавес подчертава, че във вените му тече индианска кръв, да не говорим за „феномена Моралес“. За много индианци подобно развитие на събитията изглежда почти като връщане към златните времена на унищожената средновековна империя на инките.

Основният фактор за сближаването между държавите от региона, в рамките на южноамериканския „геополитически пръстен“, е гарантирането на енергийната сигурност. Според анализаторите, сътрудничеството между южноамериканските страни в тази сфера ще заема все по-голямо място в глобалната икономика и политика. Южна Америка разполага с огромни запаси от петрол и природен газ, които покриват не само нейните потребности, но и позволяват непрекъснат ръст на износа. Освен това, страните от региона са изключително богати на възобновяеми източници на енергия, чието търсене тепърва ще нараства – включително на водна, вятърна и слънчева енергия, както и биомасата на тропичните гори.

Накрая, в Южна Америка са концентрирани между 13% и 15% от световните запаси на питейна вода, което в условията на предсказуемия дефицит на този жизнено важен ресурс в средата на XXI век, я превръща в ключов геоикономически играч, в глобален план. Междувременно, неравномерното разпределение на енергийните ресурси в континентален мащаб (при липсата на необходимото равнище на междудържавно сътрудничество) превръща тези страни в периодично застрашени от остри енергийни кризи, каквито през последните десетина години изпитаха Аржентина, Чили и Бразилия.

Използвайки модела на Европейската икономическа общност, трансформирала се в Европейски съюз, Бразилия, Аржентина, Уругвай и Парагвай създават, още през 1991, т.нар. Южноамерикански „общ пазар“ (MERCOSUR). По-късно към него се присъединяват Чили, Боливия и Венецуела. По правило, перспективите пред това обединение се оценяват най-оптимистично. Имайки предвид, че MERCOSUR има споразумение за сътрудничество с Андската общност на нациите (в която членуват Колумбия, Еквадор, Перу и Боливия), може да се очаква че тази мярка ще се разпростре върху всички страни от Южна Америка, което би било важна стъпка по пътя към икономическата интеграция на региона. Впрочем, в рамките на MERCOSUR функционира и общ парламент, като е налице тенденция за разширяване на политическите му функции.

Наред с интеграционните проекти, развиващи се като алтернативи на американското влияние в региона, продължават да се развиват и такива, чиято цел е съхраняването и укрепването на това влияние в Латинска Америка. Важно място сред тях заема проектът за Общоамериканска зона за свободна търговия (ALCA), опитващ се да наложи на цялата територия на Америка принципите на Северноамериканската зона за свободна търговия (NAFTA), в която, освен САЩ, членуват Канада и Мексико. Редица латиноамерикански държави и, в частност, Колумбия и Перу, също имат споразумения за свободна търговия със САЩ. Като цяло обаче, отношението към проекта в Южна Америка е по-скоро отрицателно. -